

PRZYKŁADOWA PEŁNA ODPOWIEDŹ

Walka człowieka ze swoimi słabościami. Omów zagadnienie na podstawie *Zbrodni i kary* Fiodora Dostojewskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Fiodor Dostojewski, *Zbrodnia i kara*

EPOKA

Realizm

CZAS WYPOWIEDZI

ok. 5 min

OPRACOWANIE

nauczyciele Odrabiamy

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

JAK Z TEGO KORZYSTAĆ

To gotowa wypowiedź, taka jak na egzaminie. Etykiety na marginesie pokazują, z jakich kroków się składa. Nie ucz się jej na pamięć: zbuduj własną według tego samego planu, a potem sprawdź się w symulatorze (kod QR „Przećwicz to pytanie” wyżej).

TEZA

wstęp, który od razu mówi, co będziesz udowadniać

Nikt nie jest idealny. Wręcz przeciwnie: każdy ma jakieś słabości, z którymi radzi sobie lepiej lub gorzej. Jeśli są one widoczne dla otoczenia, mogą budzić różne reakcje: od strachu, przez pogardę lub obojętność, aż po litość czy współczucie. Znacznie trudniej rozpoznać ukryty problem i pomóc dotkniętej nim osobie. Często ulegamy wrażeniu, że nasi idole, celebryci, politycy i różnego rodzaju ludzie sukcesu wiodą idealne, beztrudne życie. W rzeczywistości każdy z nich mierzy się z własnymi słabościami i nie chce, by prawda o nich wyszła na jaw.

Z LEKTURY

sceny i postacie z
lektury bazowej
omówione pod tezę

Walka człowieka ze swoimi słabościami to bardzo ważny motyw w *Zbrodni i karze* Dostojewskiego. Marmieladow pozwolił, by jego życiem zawładnął alkoholizm. Nie podejmował żadnych prób walki z nałogiem. Choć przyznawał, że w alkoholizm wpędziło go skrajne ubóstwo, nie usprawiedliwiał się tym faktem. Czuł się odpowiedzialny za swoje życiowe niepowodzenia, a zwłaszcza za cierpienie bliskich. Nie był w stanie zarobić na ich utrzymanie, a każde zdobyte pieniądze natychmiast i bez wahania przepijał. Marmieladow obwiniał się też za los córki Soni, którą nałóg ojca zmusił do prostytucji. Mężczyzna nie po to upijał się do nieprzytomności, aby zapomnieć o cierpieniu, lecz żeby tym bardziej się w nim pogrążyć, wierząc, że w pełni na nie zasługuje.

Słabością Swidrygajłowa, innego bohatera powieści, była obsesja na punkcie kobiet. Za przyzwoleniem żony mężczyzna regularnie ją zdradzał. W stosunku do kobiet bywał napastliwy i nietaktowny. Swoje ofiary prześladował i szantażował, nierzadko też składał im niemoralne propozycje. Szczególnie upodobał sobie młode, niewinne dziewczęta. Wizje, których doświadczył przed śmiercią, sugerowały wręcz słabość do dzieci. Postać Swidrygajłowa niemal pod każdym względem budzi odrazę. Tym bardziej zaskakuje jego postawa, gdy obiecał Raskolnikowowi, że wspomże finansowo osierocone dzieci Katarzyny Iwanownej. Podobną opieką objął też swoją nieletnią narzeczoną. Wkrótce bohatera zaczęły prześladować koszmary i wyrzuty sumienia. Przekonany, że nie ma dla niego żadnej nadziei, nie próbował zmienić swojego życia na lepsze - zamiast tego popełnił samobójstwo.

Ze słabością walczył również sam Rodion Raskolnikow, ale w jego przypadku chodzi o słabość charakteru. Bohater wierzył, że skrupuły nie powinny ograniczać jednostek wybitnych. Żeby sprawdzić, czy ma prawo nazywać się jedną z nich, postanowił zabić lichwiarkę Alonę. Raskolnikow był pewien, że jego psychika zniesie poczucie winy, ale tak się nie stało. Wyrzuty sumienia stopniowo go wyniszczały, stały się źródłem koszmarów oraz myśli samobójczych. Bohater panicznie się bał, że jego mroczny sekret wyjdzie na jaw. Zaczął postępować pochopnie i nieracjonalnie, czym wzbudził podejrzliwość bliskich, jak również śledczego Porfirego. Wreszcie przestał się uważać za wyjątkową jednostkę. Doszedł do wniosku, że poczucie winy świadczy o jego tchórzostwie.

KONTEKST

drugi tekst lub zjawisko,
zestawione z lekturą

Żartobliwie o ludzkich słabościach pisał Jan Kochanowski. Fraszka *O doktorze Hiszpanie* mówi o tym, jak łatwo ulegamy presji otoczenia. Utwór rozpoczyna się w momencie, gdy tytułowy doktor żegna się z przyjaciółmi i opuszcza biesiadę, prawdopodobnie z powodu zmęczenia.

Tamci postanawiają kontynuować zabawę u Hiszpana, nie przejmując się jego stanem ani późną porą. Siłą wdzierają się do pokoju śpiącego doktora i częstują go alkoholem. Bohater początkowo się wzbrania, ale ostatecznie godzi się wypić jeden kieliszek. Niestety na tym się nie kończy i wreszcie doktor dochodzi do wniosku, że choć poszedł spać trzeźwy, obudzi się pijany. Ten zabawny paradoks obrazuje gorzką prawdę o ludziach, których słabością jest uległość. Pod wpływem znajomych doktor postępuje wbrew sobie i wyznawanym przez siebie wartościom. Całe zajście z jego udziałem wydaje się niewinne, ale trzeba pamiętać, że za czyjaś namową niektórym zdarza się czynić zło lub postępować niemoralnie.

WNIOSEK

spięcie obu części i
odpowiedź na pytanie

Opisane przeze mnie przykłady ukazują różne oblicza walki człowieka ze swoimi słabościami. Bohaterowie *Zbrodni i kary* mierzą się z takimi problemami, jak alkoholizm, rozpusta czy wyrzuty sumienia. Każdy z nich ponosi klęskę, ale tylko Raskolnikowowi, dzięki wsparciu Soni, udaje się naprawić życiowe błędy i doświadczyć duchowego nawrócenia. Choć ludzkie słabości to poważny temat, czasem warto zachować wobec niego ironiczny dystans. Udowadnia to Kochanowski we fraszce *O doktorze Hiszpanie*, która pokazuje, że ludziom często brakuje odwagi, by sprzeciwić się cudzej woli.